

HU

HU

HU

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 2009.10.15
COM(2009) 541 végleges

2009/0153 (CNS)

Javaslat:

A TANÁCS RENDELETE

**az idegen és nem honos fajoknak az akvakultúrában történő alkalmazásáról szóló
708/2007/EK rendelet módosításáról**

{SEC(2009)1347}

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT HÁTTERE

• A javaslat indokai és célkitűzései

2007. június 11-én elfogadták az idegen és nem honos fajoknak az akvakultúrában történő alkalmazásáról szóló 708/2007/EK tanácsi rendeletet. A rendelet megállapítja az idegen és nem honos fajokkal kapcsolatos akvakultúra-gyakorlatok szabályozására vonatkozó keretrendszer annak érdekében, hogy értékelje és a lehető legkisebbre csökkentse ezeknek és bármely társult nem célfajnak a vízi élőhelyekre gyakorolt lehetséges hatását. A rendelet úgy rendelkezik, hogy nemzeti szintű engedélyezési rendszereket kell létrehozni.

A rendelet 2. cikkének (7) bekezdése szerint új tudományos információk és szakvélemények alapján a „zárt akvakultúra-létesítményekben” történő használathoz szánt betelepítések és áttelepítések a jövőben mentesülhetnek a III. fejezetben szereplő engedélyezési kötelezettség alól.

A hatodik keretprogram alatt összehangolt fellépés finanszírozására került sor „Az idegen fajok környezeti hatásai az akvakultúrában” (az IMPASSE-projekt) elnevezéssel. A projekt átfogó célja az akvakultúrában végrehajtott betelepítések és áttelepítések környezetvédelmi szempontból helyes gyakorlatára vonatkozó iránymutatások kidolgozása volt. Emellett külön figyelmet kapott annak értékelése, hogy a modern, szárazföldi, zárt akvakultúra-létesítmények biológiaiilag biztonságosnak tekinthetők-e, és hogy a közösségi szabályok értelmében mennyiben különböznek az ilyen létesítményekbe történő szállítások a nyitott akvakultúra-létesítményekbe történő szállításoktól.

Az IMPASSE-projektről nemrégiben benyújtott zárójelentés a „zárt akvakultúra-létesítmény” olyan operatív meghatározását tartalmazza, amelyben az idegen fajokhoz társuló kockázat mértéke jelentősen, akár elfogadható szintre is csökkenthető, amennyiben a célfajok és a nem célfajok kiszabadulásának lehetősége ellen a szállítás során és a fogadó létesítményben jól meghatározott előírások alapján lépnek fel. Ez azt jelenti, hogy az ilyen létesítményekben történő használat célját szolgáló betelepítések és áttelepítések bizonyos feltételek mellett mentesíthetők az engedélyezési kötelezettség alól. A „zárt akvakultúra-létesítmény” IMPASSE szerinti meghatározása részletesebb és szigorúbb, mint a 708/2007/EK tanácsi rendelet 3. cikkének (3) bekezdésében szereplő jelenlegi meghatározás. Az IMPASSE szerinti meghatározás megállapítja azokat a fő jellemzőket, amelyekkel egy „zárt akvakultúra-létesítménynek” rendelkeznie kell ahhoz, hogy biológiai biztonsága biztosított legyen.

Az IMPASSE eredményei szerint: „Zárt rendszer” olyan akvakultúra-létesítmény, amelynek vízüritő rendszere ellenőrzést, átszűrést vagy perkolációt és kezelést megelőzően semmilyen módon nem érintkezik nyílt vizekkel, így a tenyésztett állományok vagy társult szervezetek kiszabadulása meggátolható.

A zárt elszigetelő rendszerek olyan elkülönítési technológiával rendelkeznek, amely biztosítja, hogy a vadon élő és a tenyésztett vízi szervezetek semmilyen módon ne érintkezzenek egymással. A zárt létesítmények általában vízkeringető rendszerek alkalmazásán alapulnak. Ezek a rendszerek a kiszabadulás igen csekély kockázatával járnak (Occhipinti és társai, 2008), és a legnagyobb problémák a szervezetek létesítménybe történő szállításakor illetve az onnan történő elszállításakor merülnek fel.

Ezek a rendszerek kiküszöbölik az alábbiakat: szilárd hulladék kibocsátása a vízi környezetbe; a célfajok és nem célfajok példányainak kiszabadulása a létesítményből; valamint várhatóan kiküszöbölik az alábbiakat: betegségek és élősködők átadása a vadon élő és a tenyésztett vízi szervezetek között; a tenyésztett állomány károsodása környezeti tényezők miatt, úgymint árvíz, ragadozók (pl. madarak), lopás és vandalizmus.

Központi elemeik a következők: fizikai akadály a vadon élő és a tenyésztett szervezetek között; a szilárd hulladék kezelése; az elpusztult szervezetek megfelelő ártalmatlanítása; a bejövő és kimenő víz ellenőrzése és kezelése.

E rendszerek meghatározásakor figyelembe kell venni, hogy nem a víz az egyetlen olyan közeg, amellyel az élősködők, a betegségek és más fajok átadhatók. Léteznek az elterjedésnek más mechanizmusai, például szállítási rendszereken vagy a hulladék nem megfelelő ártalmatlanításán keresztül.

Tehát bizonyos feltételek mellett az idegen és nem honos fajoknak a jól szabályozott és biológiailag biztonságos zárt akvakultúra-létesítményekben történő felhasználása céljából megvalósított szállítása csekély és elfogadható kockázatúnak tekinthető, és így mentesíthető az engedélyezési eljárás alól. E javaslat célja, hogy végrehajtsa a „zárt akvakultúra-létesítmény” meghatározásának szükséges technikai módosításait annak érdekében, hogy a szóban forgó létesítményekben történő felhasználáshoz szánt betelepítések és áttelepítések mentesülhessenek a 708/2007/EK tanácsi rendelet III. fejezetében szereplő engedélyezési kötelezettség alól. A cél a bürokrácia kiiktatásával egyidejűleg a környezet védelmének biztosítása az idegen és nem honos fajok akvakultúrában történő felhasználása terén.

• Általános összefüggések

Az egyes fajok természetes élőhelyükön kívüli megjelenése a megnövekedett szállítás, kereskedelem, utazás és turizmus eredményeképp egyre gyakoribb jelenség. A nem honos fajok invázióját széles körben a biológiai sokféleség globális csökkenése egyik fő okának tekintik. Az ilyen invázióknak hátrányos környezeti, gazdasági és társadalmi hatásai lehetnek. Az idegen fajok hordozói lehetnek új megbetegedéseknek, megváltoztathatják az ökoszisztémákat, versenghetnek az őshonos fajokkal stb.

A 708/2007/EK tanácsi rendelet a problémának egy korlátozott részét kezeli. A teljes képet vizsgálva szem előtt kell tartani a közelmúlt közösségi projektjeiből (IMPASSE és DAISY) származó adatokat. Ezen adatok szerint az idegen fajoknak az európai tengerparti vizekbe és belvizekbe való betelepítéséért leginkább felelőssé tehető fő útvonalak a következők: „a hajók ballasztvize és korhadása” (az összes betelepítési esemény 30%-a); „a tengeri és belvízi csatornák” (24%); és az „akvakultúra- és telepítési gyakorlatok”, amelyek 20%-ot tesznek ki. A díszállatok, a kutatás stb. vagy az ismeretlen források 26%-ért felelnek. 2008 decemberében a Bizottság közzétette „Az invazív fajokra vonatkozó európai uniós stratégia felé” című közleményt az invazív fajok kedvezőtlen hatásai elleni fellépést szolgáló, átfogó uniós stratégia kidolgozása céljából.

„Az európai akvakultúra fenntartható fejlődésének stratégiája” elnevezésű közösségi stratégia (2002) már rámutatott arra, hogy szükség van a nem honos fajok akvakultúrában történő betelepítésével járó kockázatok csökkentésére. Ennek következményeként 2007. június 11-én elfogadták az idegen és nem honos fajoknak az akvakultúrában történő alkalmazásáról szóló 708/2007/EK tanácsi rendeletet. Akkor azonban nem született döntés a „zárt akvakultúra-létesítmények” biológiai biztonságára vonatkozóan. A tagállamok véleményei megoszlottak,

és nem állt rendelkezésre megfelelő tudományos szakvélemény. Ennélfogva az ilyen létesítményekben történő felhasználást szolgáló betelepítések és áttelepítések engedélyezési kötelezettség alóli lehetséges mentesítését elhalasztották.

- **A javaslat által érintett területet szabályozó hatályos rendelkezések**

Az idegen és nem honos fajoknak az akvakultúrában történő alkalmazásáról szóló 708/2007/EK tanácsi rendelet.

- **Összhang az Unió egyéb szakpolitikáival és célkitűzéseivel**

A javaslat összhangban áll egyéb, a környezet magas szintű védelmét biztosítani hivatott, az egyszerűsítést és az adminisztratív teher csökkentését célzó uniós szakpolitikákkal és célkitűzésekkel.

2. KONZULTÁCIÓ AZ ÉRDEKELT FELEKKEL ÉS HATÁSVIZSGÁLAT

- **A szakvélemények összegyűjtése és felhasználása**

A javaslat elkészítéséhez az IMPASSE-projekt eredményei szolgáltatták a technikai alapot. Ezt az összehangolt fellépést a Hulli Egyetem által koordinált 14 partner hajtotta végre. A FEAP – az Európai Akvakultúraágazati Termelők Szövetsége – szintén részt vett a projektben. Az IMPASSE keretében jelentős számú résztvevővel két műhelytalálkozó megrendezésére került sor (2007-ben Magyarországon és 2008-ban Olaszországban). A „zárt akvakultúra-létesítmények” kérdése volt az egyike a megvitatott témaköröknek. Az áttekintések és megbeszélések 1. szakaszban összefoglalt eredményei a „zárt akvakultúra-létesítmény” szigorúbb meghatározásának kidolgozására készítették a konzorciumot.

- **Hatásvizsgálat és konzultáció az érdekelt felekkel**

A 708/2007/EK tanácsi rendeletet minden akvakultúra-létesítményre alkalmazni kell. Elfogadásakor azonban nem született döntés a „zárt akvakultúra-létesítmények” biológiai biztonságáról. Mindazonáltal az ilyen létesítményekben történő szállítást megkülönböztetik a más jellegű létesítményekben történő szállítástól, és általában „rutin szállításnak” tekintik, amelyre nézve nem kötelező előzetes környezeti kockázatértékelést készíteni (2. cikk (6) bekezdése).

A „zárt akvakultúra-létesítmény” IMPASSE-projekt szerinti meghatározása magában foglalja azokat a jellemzőket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az ilyen létesítmények biológiailag biztonságosnak minősüljenek. Ez a meghatározás szigorúbb, és nagyobb fokú környezetvédelmet biztosít. A „zárt akvakultúra-létesítmény” 3. cikk 3. pontjában szereplő jelenlegi meghatározásának az IMPASSE eredményein alapuló új meghatározással történő felváltása lehetővé teszi az ilyen létesítményekben való felhasználást szolgáló betelepítések és áttelepítések mentesítését az engedélyezési követelmény alól. Azonban ez a 708/2007/EK tanácsi rendelet módosítását teszi szükségessé, ami nem valósítható meg komitológia révén. Mindemellett az IMPASSE-projekt akvakultúra-létesítményekkel kapcsolatos eredményeit a Halászati és Akvakultúraágazati Irányítóbizottság elé terjesztették, és jó néhány tagállam helyeselte, hogy az említett mentesítés lehetővé tétele érdekében módosítsák a jelenlegi meghatározást. Ezért készült ez, a 708/2007/EK rendelet módosítására irányuló javaslat.

Célja, hogy kiiktassa a biológiailag biztonságosnak tekinthető „zárt akvakultúra-létesítmények” engedélyezési eljárásához fűződő bürokráciát.

A javasolt módosítás nem eredményezné a rendelet jelentős vagy alapvető megváltoztatását. A tervezett mentesítés lehetővé tétele érdekében csupán a „zárt akvakultúra-létesítmény” meghatározásának és a kapcsolódó rendelkezéseknek a kiigazítására van szükség.

A 708/2007/EK tanácsi rendeletre vonatkozó javaslatához külön hatásvizsgálat készült (SEC (2006)421). Az IMPASSE elnevezésű összehangolt fellépés kellő technikai alapot biztosít a „zárt akvakultúra-létesítményekben” történő használat célját szolgáló betelepítések és áttelepítések engedélyezési kötelezettség alóli mentesítését lehetővé tevő döntés meghozatalához. A javaslat következményei emellett meglehetősen korlátozottak lesznek, mivel csak a „zárt akvakultúra-létesítményeket” érintik. Ezeknek a létesítményeknek kedveznek a javasolt egyszerűsítések, hiszen megszűnnek az erőforrásokat lekötő, időigényes engedélyezési eljárások. Ez a módosítás biztosítja a környezetvédelem fenntartását, ugyanakkor segít a kedvező társadalmi és gazdasági hatások elérésében, minthogy az érintett létesítmények felszabadulnak az engedélyezési eljárással járó költségek alól. Ezért a rendelet ezen kismértékű módosításával foglalkozó külön hatástanulmány nem képviselne hozzáadott értéket, mivel csupán egy elhanyagolható következményekkel járó, technikai rendelkezésről van szó. Áránytalan volna további erőfeszítéseket és időt fektetni egy formális hatásvizsgálat elkészítésébe.

3. A JAVASLAT JOGI ELEMEI

- **A javasolt intézkedés összefoglalása**

A 708/2007/EK tanácsi rendelet 2. cikkének (7) bekezdése szerint új tudományos információk és szakvélemények alapján a „zárt akvakultúra-létesítményekben” történő használatot szolgáló betelepítések és áttelepítések a jövőben mentesülhetnek a rendelet III. fejezetében szereplő engedélyezési kötelezettség alól.

A javasolt intézkedés a biológiailag biztonságos „zárt akvakultúra-létesítményeknek” a rendelet III. fejezetében szereplő engedélyezési kötelezettség alóli mentesítését tűzi ki célul. A tudományos szakvéleményt figyelembe véve a javaslat a „zárt akvakultúra-létesítmény” jelenlegi meghatározásának módosítására irányul, és kiegészíti azt bizonyos jellemzőkkel annak garantálása érdekében, hogy az ilyen létesítmények ne tegyék lehetővé a célfajok és nem célfajok szervezeteinek kiszabadulását a természetes környezetbe. A rendelet ezen kívül kiegészül egy új, az idegen és nem honos fajok „zárt akvakultúra-létesítménybe” történő szállítására vonatkozó rendelkezéssel. Következésképp a tagállamoknak listát kell összeállítaniuk a zárt akvakultúra-létesítményekről. Ezt a listát az 535/2008/EK bizottsági rendelet alapján létrehozott weboldalon közzé kell tenni, és rendszeresen frissíteni kell. Egyes cikkek és az I. melléklet az új rendelkezéseknek megfelelően módosulnak.

- **Jogalap**

A jogalapot az Európai Közösséget létrehozó szerződés 37. cikke és 299. cikkének (2) bekezdése szolgáltatja.

- **A szubszidiaritás elve**

A javaslat a közös halászati politika területét érinti, amely a Közösség kizárólagos hatáskörébe tartozik. A szubszidiaritás elve ennél fogva nem alkalmazható.

- **Az arányosság elve**

A javaslat eleget tesz az arányosság elvének. A módosítás megfelelő egyensúlyt képvisel a környezetvédelem és az akvakultúra-ágazat szükségletei között. A környezet megfelelő védelmének biztosítására vonatkozó előírásoknak eleget tevő „zárt akvakultúra-létesítményekbe” történő szállításokat mentesíteni kell a rendeletben megállapított engedélyezési eljáráshoz kötődő adminisztratív teher és költségek alól. A bürokrácia egyszerűsítése és visszaszorítása fontos célkitűzés.

- **Az eszközök megválasztása**

A 708/2007/EK tanácsi rendelet 2. cikkének (7) bekezdése megállapítja, hogy az idegen és nem honos fajok „zárt akvakultúra-létesítményekbe” történő szállításainak a rendeletben megállapított engedélyezési kötelezettség alóli mentesítésére vonatkozó határozat meghozatalára a 2371/2002/EK rendelet 30. cikkének (2) bekezdésében említett eljárással kerülhet sor (komitológia). Azonban ahhoz, hogy ezek a szállítások mentesüljenek az engedélyezési kötelezettség alól, a „zárt akvakultúra-létesítmény” meghatározásának módosítására, és így a tanácsi rendelet módosítására van szükség, ami nem valósítható meg komitológia útján. Tanácsi rendelet csak másik rendelettel módosítható.

4. KÖLTSÉGVETÉSI VONZATOK

A javaslatnak nincs hatása a költségvetésre.

Javaslat:

A TANÁCS RENDELETE

**az idegen és nem honos fajoknak az akvakultúrában történő alkalmazásáról szóló
708/2007/EK rendelet módosításáról**

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre, és különösen annak 37. cikkére, valamint 299. cikkének (2) bekezdésére,

tekintettel a Bizottság javaslatára¹,

tekintettel az Európai Parlament véleményére²,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére³,

mivel:

- (1) A 708/2007/EK rendelet⁴ megállapítja az idegen és nem honos fajokkal kapcsolatos akvakultúra-gyakorlatok szabályozására vonatkozó keretrendszert annak érdekében, hogy értékelje és a lehető legkisebbre csökkentse ezeknek és bármely társult nem célfajnak a vízi élőhelyekre gyakorolt lehetséges hatását. A rendelet 2. cikkének (7) bekezdése úgy rendelkezik, hogy új tudományos információk és szakvélemények alapján a zárt akvakultúra-létesítményekben történő használathoz szánt betelepítések és áttelepítések a jövőben mentesülhetnek a rendelet III. fejezetében szereplő engedélyezési kötelezettség alól.
- (2) „Az idegen fajok környezeti hatásai az akvakultúrában” elnevezésű, közösségi finanszírozású összehangolt fellépés (IMPASSE) a „zárt akvakultúra-létesítmény” új operatív meghatározását eredményezte. Az ilyen létesítmények esetében az idegen és nem honos fajokhoz társuló kockázat mértéke elfogadható szintre csökkenthető, amennyiben a tenyésztésre szánt szervezetek és a nem célfajok példányai kiszabadulásának lehetősége ellen a szállítás során és a fogadó létesítménynél is megfelelő előírások alapján lépnek fel. A zárt akvakultúra-létesítményekben történő használatot célzó betelepítések és áttelepítések csak abban az esetben mentesíthetők az engedélyezési kötelezettség alól, ha ezek a feltételek teljesülnek.

¹ ... o.

² ... o.

³ ... o.

⁴ HL L 168., 2007.6.28., 1. o.

- (3) Ezért szükséges a „zárt akvakultúra-létesítménynek” a 708/2007/EK rendelet 3. cikkének 3. pontjában szereplő meghatározását módosítani, és azt az ilyen létesítmények biológiai biztonságát biztosító, konkrét jellemzőkkel kiegészíteni.
- (4) Célszerű előírni, hogy a tagállamok listát állítsanak össze a területükön található zárt akvakultúra-létesítményekről. Az átláthatóság érdekében ezt a listát az 535/2008/EK bizottsági rendelettel⁵ összhangban létrehozott weboldalon közzé kell tenni, és rendszeresen frissíteni kell.
- (5) E módosítások miatt szükség van a rendelet bizonyos egyéb kiigazításaira.
- (6) A 708/2007 tanácsi rendeletet ezért ennek megfelelően módosítani kell,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

1. cikk

A 708/2007/EK rendelet a következőképpen módosul:

- (1) A 2. cikk (7) bekezdése helyébe a következő szöveg lép:

„(7) A III–VI. fejezetet a zárt akvakultúra-létesítményben elhelyezésre kerülő idegen vagy nem honos fajok szállítására nem kell alkalmazni, feltéve hogy a szállítást olyan feltételek mellett végzik, amelyek meggátolják az adott fajok és a nem célfajok kiszabadulását.

A tagállamok összeállítják a területükön található, a 3. cikk 3. pontjában szereplő meghatározásnak megfelelő zárt akvakultúra-létesítmények listáját, és rendszeresen frissítik ezt a listát. A listát az 535/2008/EK bizottsági rendelet 4. cikkének (2) bekezdésével összhangban létrehozott weboldalon közzé kell tenni.”

- (2) A 3. cikk a következőképpen módosul:

- (a) a 3. pont helyébe a következő szöveg lép:

„3. „zárt akvakultúra-létesítmény”: az a létesítmény,

- (a) ahol az akvakultúra-tevékenységet olyan vízi közegben folytatják, amely vízkeringetési rendszerrel ellátott, és vízürítő berendezése a víz ellenőrzése, átszűrése vagy perkolációja és kezelése előtt semmilyen módon nem érintkezik a nyílt vizekkel, így megakadályozható a szilárd hulladéknak a vízi környezetbe való kibocsátása, valamint a tenyésztett fajok és nem célfajok esetleges kiszabadulása, szabadon túlélése és szaporodása;

és

⁵ HL L 156., 2008.6.14., 6. o.

- (b) amely meggátolja a tenyésztett állománynak a környezeti tényezők, úgymint áradás, ragadozók (pl. madarak), lopás és vandalizmus miatt bekövetkező károsodását, továbbá biztosítja az elhullt szervezetek megfelelő ártalmatlanítását;”

- (b) a 16. pont helyébe a következő szöveg lép:

„16. „rutin szállítás”: a vízi szervezetek olyan forrásból történő szállítása, ahol a nem célfajok átadásának kockázata csekély, és amely a vízi szervezetek és/vagy a használt akvakultúra-módszerek jellemzői következtében nem okozhat káros ökológiai hatást;”

- (3) A 14. cikk helyébe a következő rendelkezés lép:

„14. cikk

Akvakultúra-létesítményekbe történő kibocsátás rutin betelepítés esetén

Rutin betelepítés esetén megengedett a vízi szervezeteket karantén vagy kísérleti kibocsátás nélkül betelepíteni az akvakultúra-létesítményekbe, hacsak kivételes esetekben az illetékes hatóság a tanácsadó bizottság kifejezett tanácsa alapján másként nem határoz. A zárt akvakultúra-létesítményekből nyitott akvakultúra-létesítményekbe történő szállítások nem tekinthetők rutin jellegűnek.”

- (4) Az I. melléklet a következőképpen módosul:

- (a) az első bekezdés helyébe a következő szöveg lép:

„Amikor csak lehetséges, az információt a tudományos irodalmi hivatkozással, valamint a tudományos hatóságokkal és halászati szakértőkkel folytatott személyes kommunikáció megjelölésével kell alátámasztani.”

- (b) A D. szakasz (Kölcsönhatás őshonos fajokkal) a következőképpen módosul:

- az 1. pont helyébe a következő szöveg lép:

„1. Amennyiben kiszabadul, mekkora a betelepített szervezet túlélésének és megtelepedésének esélye?”

- a 6. pont helyébe a következő szöveg lép:

„6. A betelepített szervezetek fennmaradnak-e és sikeresen szaporodnak-e a betelepítés tervezett területén, vagy évenkénti telepítésre van szükség?”

2. cikk

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő napon lép hatályba.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Brüsszelben,

*a Tanács részéről
az elnök*